

*С. Хмільовська,
студентка,
О. Гуманкова,
кандидат. пед. наук, доцент,
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження предметно-мовного інтегрованого навчання (ПМІН) , або CLIL (Content and Language Integrated Learning) як інноваційного підходу до вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку полягає в тому, що ранній вік є оптимальним для засвоєння іноземних мов, а CLIL сприяє розвитку когнітивних здібностей та лінгвістичних навичок. В умовах глобалізації знання англійської мови стає необхідним, а CLIL дає дітям конкурентну перевагу в майбутньому. Цей підхід інтегрує вивчення мови з іншими освітніми лініями, роблячи навчання цікавим та змістовним, а також підвищує мотивацію дітей за допомогою активних та інтерактивних методів. В Україні відбувається активне впровадження іноземної мови в дошкільних закладах, тому дослідження CLIL є важливим для розвитку сучасної дошкільної освіти.

Необхідність підвищити рівень володіння іноземною мовою при обмеженому часі на її вивчення призвела до появи предметно-мовного інтегрованого навчання, що є актуальним у всьому світі. Проблему предметно-мовного інтегрованого навчання у своїх роботах розглядали вітчизняні (Л. Потенко, М. Тадеєва, О. Ходаковська) та зарубіжні (М. Аллен, Л. Коллінз, Д. Марш) дослідники.

Мета: Аналіз ефективності предметно-мовного інтегрованого навчання як інноваційного методу вивчення англійської мови в дошкільному віці.

Девід Марш у 1994 році запровадив термін CLIL для позначення методики, де предмети вивчаються іноземною мовою. Пізніше, у 2001 році, він підкреслив, що мова в цьому контексті слугує засобом для засвоєння інших знань [1]. CLIL сприяє підвищенню мотивації до навчання та розвитку комунікативних навичок обома мовами [3]. Сучасне визначення CLIL підкреслює, що це дидактична методика, яка одночасно розвиває лінгвістичні та комунікативні компетенції дітей, дозволяючи їм вивчати інші предмети через іноземну мову, найчастіше англійську. [2].

Хоча предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) часто використовується в старшій школі, його застосування для вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку є не лише доцільним, але й надзвичайно ефективним. Цей підхід сприяє використанню навичок спілкування, розвитку грамотності, а також формуванню предметних і мовних компетенцій. CLIL не лише дозволяє ефективно спілкуватися англійською мовою в різних сферах життя, але й удосконалює всі мовні навички дитини.

CLIL стимулює розвиток критичного мислення, творчого потенціалу, підвищує мотивацію та самооцінку дітей. Важливо, що CLIL не потребує додаткових годин навчання і може бути органічно інтегрований у загальну освітню програму дошкільного закладу. Відповідно до методу CLIL, діти отримують знання про навколишній світ, одночасно вивчаючи та використовуючи англійську мову. CLIL має перевагу у вирішенні проблеми "перевантаженої програми", оскільки дозволяє поєднати вивчення мови з іншими видами діяльності, збільшуючи час для мовної практики.

Проте, перед впровадженням програм CLIL необхідно враховувати важливі чинники:

- наявність кваліфікованих вихователів, які володіють англійською мовою та методикою CLIL;
- необхідність співпраці вихователів різних напрямків (наприклад, музичного вихователя та вихователя групи);
- забезпечення дітей ключовими словами та поняттями англійською мовою;
- можливість гнучкого планування занять, необхідного для реалізації програми CLIL.

Особливі вимоги висуваються до підбору навчальних матеріалів та розробки завдань. Вибір матеріалів залежить від структури занять та особливостей дошкільного закладу. Для дошкільнят можна використовувати такі моделі:

- розширення мовної освіти (використання англійської мови під час окремих видів діяльності, наприклад, під час малювання або музичних занять);
- модульне викладання (тематичні тижні або дні, присвячені вивченню певної теми англійською мовою);
- часткове злиття з предметною діяльністю (використання англійської мови протягом значної частини дня).

Навчальний матеріал може повторювати або доповнювати матеріал, вивчений під час основних занять.

Значну роль в успішній реалізації CLIL відіграє особистість вихователя. Його завдання – відбір цікавих навчальних завдань та матеріалів, які пов'язані з реальним життям дітей. Вихователь також може використовувати наочні матеріали, ілюстрації та мультимедійні засоби для візуалізації інформації.

Заняття за методикою CLIL передбачають використання різноманітних матеріалів, включаючи наочні посібники, ігри, пісні та відео. Важливо використовувати автентичні матеріали, адаптовані до вікових особливостей дітей.

Давайте розглянемо детально, як практично застосовувати CLIL в дошкільній освіті на прикладах:

1. Використання ігор та пісень англійською мовою для вивчення чисел, кольорів, форм під занять із ФЕМУ.

- Замість простого заучування цифр 1-10, можна використовувати ігри типу "Number Bingo" (бінго з числами), де діти повинні знайти свої числа на картках та вигукнути їх англійською. Можна також співати пісні з числами, наприклад, "One, Two, Buckle My Shoe" чи створювати власні

пісні з дітьми. Рахунок предметів під час гри ("Let's count the blocks! One block, two blocks...") теж ефективний.

- Ігри з кольоровими блоками, іграшками, де діти повинні сортувати їх за кольором та називати їх англійською ("This is a red block", "This is a blue car"). Використання кольорових олівців для малювання та озвучування кольорів. Створення веселки з кольорового паперу, називаючи кожен колір англійською. Пісні про кольори – чудовий спосіб запам'ятовування.

- Сортування геометричних фігур за формами. Ліплення фігур з пластиліну та називання їх англійською ("This is a circle", "This is a square"). Конструювання з будівельного матеріалу, з фокусом на назві форм. Гра "I spy" ("Я бачу..."), де діти повинні знайти об'єкт певної форми та назвати його англійською.

2. Проведення простих дослідів та експериментів під час занять з ознайомленням з навколишнім світом, використовуючи англійську лексику:

- Дослід з водою, спостереження за плаванням та тоненням предметів. В ході дослідів використовувати англійські слова: "float", "sink", "water", "object".

- Дослід з льодом, спостереження за таненням льоду. Використання слів: "ice", "melt", "water", "cold", "warm".

- Вирощування рослин, спостереження за зростанням рослини, використовуючи англійські слова: "seed", "plant", "grow", "water", "sun".

3. Читання англійських казок та історій з подальшим обговоренням:

- Вибір казок з простим сюжетом та повторюваною лексикою.
- Використання яскравих ілюстрацій для покращення розуміння.
- Задавання простих питань англійською після читання: "Who is this?", "What is happening?", "What happened next?".

- Обговорення сюжету, персонажів та моралі історії англійською. Можна використовувати ляльки чи фігурки для драматизації казки.

4. Створення англомовного середовища в групі:

- Використання англійської мови під час повсякденних активностей: привітання, прощання, називання предметів у класі.

- Введення коротких англійських фраз у повсякденне спілкування з дітьми.

- Створення куточка англійської мови з книжками, іграшками та плакатами.

- Залучення англомовних пісень та аудіо-матеріалів у фоновому режимі.

Висновок: Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) є ефективним інноваційним підходом до вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку, що сприяє розвитку мовних та когнітивних навичок дітей. Ранній вік є оптимальним для засвоєння іноземної мови, а CLIL робить процес навчання цікавим та змістовним, інтегруючи його з іншими видами діяльності. В умовах глобалізації знання англійської мови стає необхідним, а CLIL дає дітям конкурентну перевагу в майбутньому. Для успішного впровадження CLIL

необхідно враховувати важливі чинники, такі як кваліфікація вихователів, співпраця між ними та адаптація навчальних матеріалів до вікових особливостей дітей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Руднік, Ю. Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL): світовий досвід: Міжнар. наук.-практ. конф. [«Педагогіка та психологія: проблеми науки та практики»] / Юлія Вікторівна. - Львів, Україна: Вид-во Київського університету ім. Б. Грінченка, 2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2590/>

2. Солощенко, В. Особливості реалізації предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) як провідної методики навчання іноземних мов у Європі. / Солощенко Вікторія. - Суми, Україна: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D1%8E%D0%B7%D0%B5%D1%80/Downloads/Soloshchenko+V..pdf>

3. Ходаковська, О. Особливості методики предметно-мовного інтегрованого навчання. / Оксана Ходаковська. – Харків, Україна: Вид-во НЮУ імені Я. Мудрого, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/63.pdf>